

اتاق نارنجی

ORANGE ROOM

سفره هفت سین،
با چاشنی فرایند
صحنه پردازی

چگونه می توان از فرایند طراحی صحنه در
چیدمان سفره هفت سین استفاده کرد؟

جشن سال نو یا نوروز، نوعی ایونت ایرانی است که از قدمت چند هزار ساله برخوردار است. ایونت یا رویدادی که تمام ایرانیان و فارسی زبانان را از اواخر بهمن و روزهای آغازین اسفند هر سال به تکاپو می اندازد تا این سلسله جشن ها را که بیش از ۱۳ روز به درازا می انجامد را به بهترین شکل ممکن انجام دهند. همه چیز از جشن چهارشنبه سوری آغاز شده و تا سیزده به در امتداد می یابد. اما شاید بتوان نقطه عطف این سلسله ایونت ها را لحظه تحویل سال دانست که با سفره ای نمادین همراه می شود. سفره ای متشکل از ۷ عنصری که نام آن ها با حرف سین آغاز می شود.

در همین راستا و با پیدایش شبکه های اجتماعی، ظاهرا سفره هفت سین و چیدمان آن از اهمیت بیشتری برخوردار شده است. بسیاری از مردم تصاویر سفره خود را به اشتراک گذاشته و دیگران - به خصوص اقوام - را با ذوق و سلیقه خود همراه می کنند. اما واقعا این سفره هفت سین محصول ذوق و هنر کدامیک از اعضای خانواده است؟ آیا در چیدمان این سفره تنها باید از همان هفت سین معروف استفاده کرد و نمی توان مولفه های دیگری به آن افزود؟ رنگ ها از چه قواعدی تبعیت می کنند؟ ترکیب بندی چه می گوید؟ و بسیاری دیگر از پرسش هایی از این دست که در این شماره از بولتن اتاق نارنجی تلاش می کنیم روشی را ارائه کنیم که نتایج بهتر و جذاب تری را به دست آورید. پیشاپیش نوروزتان مبارک.

استادیار دانشگاه تهران

پیام فروتن

در طراحی صحنه همه چیز از متن آغاز می‌شود. این نمایشنامه است که نخستین کلیدهای مفهومی و تصویری را در اختیار طراح صحنه قرار می‌دهد. با این حال، نمایشنامه همه چیز نیست! گپ‌وگفت‌های طراح با کارگردان، مفاهیم مشترک، شیوه‌های نمایشی و اجرایی، سبک و بسیاری دیگر از مولفه‌ها، به ایفای نقش می‌پردازند تا در نهایت طراحی صحنه‌ای مطلوب و دلخواه همگان (کل اعضای گروه) به وجود آید.

طراح صحنه پس از آن که یک نمایشنامه را می‌خواند و به ایده‌هایی دست می‌یابد، تازه باید مسیر ارتباط با کارگردان و سایر اعضای گروه خلاق نمایش اعم از طراح لباس، طراح نور، طراح گریم و... را کشف کند. در این فرایند گپ‌وگفت‌وگو نقش عمده‌ای را بازی می‌کند. این گپ‌وگفت‌وگو شامل یک گپ‌وگفت بی‌برنامه و فاقد نقشه راه نیست؛ بلکه بهترین مسیر را باید در شکل دادن یک جلسه طوفان مغزی یا ذهنی دانست. این رویکرد در حوزه سایر گونه‌های نمایشی از جمله طراحی ایونت نیز صدق می‌کند.

پیش‌تر پرسشی را مطرح کردیم که طراحی یک سفره هفت سین محصول ایده و سلیقه معمولا مادر خانواده است. اما... چرا این ایده‌پردازی را گسترش ندهیم و سایر اعضای خانواده را نیز به مثابه گروه خلاق یک نمایش وارد بازی نسازیم؟

بدین ترتیب، طراحی سفره هفت سین را از یک عمل فردی به یک کنش جمعی و خانوادگی تغییر داده و نوروز شیرین‌تری را رقم خواهیم زد. در همین راستا، بیائیم نوروز و سفره هفت سین را به مثابه یک «مفهوم» در نظر گرفته و برای آن صحنه‌پردازی کنیم. حالا می‌خواهیم بدانیم یک جلسه طوفان ذهنی چیست، چگونه عمل می‌کند و برای توسعه آن چه

باید کرد. محوریت هفت سین را فراموش نکنیم.

طوفان ذهنی، گامی برای رسیدن به ایده‌های جذاب خانوادگی

تبدیل یک ایده به مفهوم نهایی ایونتی همچون چیدن سفره هفت سین، یک فرایند خلاقانه است. این تبدیل، به یک «تفکر بزرگ»، ذهن باز، تمایل به کشف سایر گزینه‌ها و یک محیط دوستانه خانوادگی و حمایت‌گر نیاز دارد. امروزه وقتی از «فرایند تولید ایده» صحبت می‌کنیم، منظورمان طوفان ذهنی است. در تعریف طوفان ذهنی آمده است: یورش همه جانبه به یک مسئله؛ بمباران کردن آن با پرسش‌های سریع به منظور دستیابی به راه‌حل‌های مناسب.

مراحل اساسی یک جلسه طوفان مغزی برای یافتن بهترین ایده به منظور چیدن سفره هفت سین عبارتند از:

۱. یک مجری تعیین کنید. این مجری می‌تواند مادر خانواده باشد. او که مسئولیت ثبت ایده‌های جدید روی کاغذ و جلب مشارکت سایر اعضای خانواده برای به اشتراک گذاشتن افکار خود را بر عهده دارد، رهبری جلسه را نیز به دست می‌گیرد. نقش دیگر مجری، برنامه‌ریزی و تعیین محدودیت زمانی

برای جلسه طوفان ذهنی است. تمام طول روز را نمی‌توان به بحث و گفت‌وگو درباره ایده‌ها گذراند. شب عید است و هزار کار مانده و انجام نشده! در حالت ایده‌آل، مدت زمان این جلسه باید حدود ۱۵ تا ۲۰ دقیقه باشد. در این جلسه تنها بر روی ۲ موضوع تمرکز کنید. مطرح کردن ایده‌های کلی، بی‌معنا است.

۲. ایده خود را بیان کنید. به اشتراک گذاشتن ایده‌های کلی کاملا بی‌معنا است. درباره سفره هفت سین، موضوع بحث مشخص است. اکنون هر شرکت‌کننده در جلسه باید به سرعت درباره این موضوع، تامل کرده و یک یا چند ایده، پیرامون مفهوم، شکل ظاهری و محتوای سفره پیشنهاد دهد.

۳. همه موارد را یادداشت کنید. تنها با نوشتن تمام ایده‌های پیشنهادی - حتی اگر غیرواقعی به نظر برسند - می‌توانید تصویری کامل از امکانات و فرصت‌ها به دست آورید. در طول جلسه، هیچ ایده‌ای نباید رد شود؛ زیرا می‌تواند میان اعضای خانواده، تنش ایجاد کرده و تعداد فرصت‌های حل یک مسئله یا ایجاد یک مفهوم واقعا جالب را محدود کند. افزون بر این، ثبت ایده‌ها به ذهن شما کمک می‌کند تا روی تفکر جدید تمرکز کند. سرانجام،

ناصر آقایی در کنار سفره هفت سین

سازماندهی بصری مفاهیم ایونت

ایده‌ها و مفاهیم مربوط به ایونت‌ها باید به درستی سازمان یافته و مستندسازی شوند. چند روش برای تسهیل روند تجسم مفهوم وجود دارد: نقشه ذهنی، مود برد و اسکیس. در این میان، ساخت مودبرد و اسکیس، برای یک سفره هفت سین کمی زیاد به نظر می‌رسد و ارزش وقت گذاشتن ندارند. اما نقشه ذهنی، وسیله خوبی برای ایجاد مشارکت هرچه بیشتر اعضای خانواده بوده و علاوه بر کمک به رسیدن به یک ایده جذاب، می‌تواند همچون یک بازی جمعی هدفمند عمل کرده و برای ساعتی، خانواده را دور هم جمع کند.

کنیم. این ایده، اجرایی بوده، همه با آن ارتباط برقرار می‌کنند (آن را به عنوان سفره هفت سین می‌پذیرند) و از هزینه پائینی برخوردار است.

ایده‌های چگونگی، ایده‌های جذابی می‌توانند باشند اما ممکن است فرصت اجرای آن‌ها را نداشته باشیم یا برای خلق آن، متحمل فشار زمانی، مالی و... شویم. پس آن‌ها را می‌گذاریم برای روزهای مناسب‌تر.

اما آنچه ما به دنبال آن هستیم، ایده‌های حیرت‌انگیز است. این ایده‌ها باید در کمترین زمان ممکن، با بهترین کیفیت و بیشترین حجم خلاقیت طراحی و اجرا شوند.

بدین ترتیب، در پایان یک جلسه موفق طوفان مغزی، باید بتوانیم حداقل چند ایده حیرت‌انگیز که از منظر توسعه مفهوم ایونت نوروز مفید باشند را شناسایی کنیم.

اگر کودکان دوست داشت عروسک محبوب خود را نیز در سفره هفت سین بگذارد، حتما این کار را بکنید.

اگر ایده‌ای یادداشت نشده باشد، دیگر نمی‌توان از آن به عنوان یک فرصت استفاده کرد و تنها در قالب یک فرض مطرح شده است.

۴. پیگیری کنید. بعداً می‌توان برخی از ایده‌ها را با یکدیگر ترکیب کرد تا به توصیفی غنی‌تر یا راه‌حلی ممکن دست یافت. ایده‌های دیگر را می‌توان برای مراسم دیگری نظیر سفره شب پلدا کنار گذاشت یا ذخیره کرد. شما می‌توانید ایده‌ها را بسته به امکان‌سنجی، کارایی، هزینه، تازگی و جذابیت کلی آن‌ها دسته‌بندی کنید.

صحبت از ایده شد. اما در واقع ایده چیست؟ ۳ نوع ایده وجود دارد:

- ایده‌های کنونی: ایده‌های عملی با ریسک کم و مقبولیت بالا.
- ایده‌های چگونگی: ایده‌های مربوط به آینده. هنوز عملی نبوده، اما چالش‌برانگیز و الهام‌بخش هستند.
- ایده‌های حیرت‌انگیز: ایده‌های نوآورانه، سرشار از انرژی و کاربردی.

در بحث سفره هفت سین، ایده‌های کنونی همان ایده‌های رایج هستند. سفره‌ای بیندازیم و هفت سین‌مان را در ظروفی دم‌دست گذاشته و کار را تمام

از نقشه ذهنی طراحی تا رویداد

سفره هفت سین

نقشه ذهنی (یک ترکیب تصویری ابتدایی از مفاهیم و ارتباط میان آنها است). نقشه ذهنی یکی از ابزار رسیدن به ایده اصلی در طراحی صحنه فیلم و تئاتر محسوب می‌شود.

از نقشه ذهنی می‌توان در موارد زیر استفاده کرد:

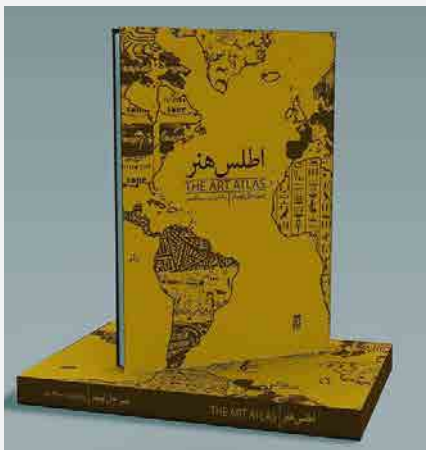
- کشف تمام امکانات خلاقانه یک موضوع خاص.
- پاک کردن ذهن از پیش فرض‌های پیشین درباره موضوعی خاص و ایجاد فضای لازم برای تفکر خلاق جدید.
- ایجاد ایده‌هایی که منجر به اقدام خاصی شده، واقعیت فیزیکی ویژه‌ای را تشکیل داده یا در آن تغییر به وجود می‌آورد.
- تشویق تفکر خلاق سازگارتر با موضوع.
- ایجاد یک چهارچوب مفهومی جدید، که ایده‌های قبلی بتوانند مجدداً در آن سازماندهی شوند.
- گرفتن و توسعه «جرقه»های ایده، در زمان ظهور و برنامه‌ریزی خلاق برای آن‌ها.

همان‌طور که مشاهده می‌شود، از نقشه ذهنی می‌توان برای رسیدن به ایده اصلی سفره هفت سین نیز استفاده کرد و ایده‌های مختلف را در قالبی منظم و کاربردی به نمایش گذاشت. برای شروع نقشه‌برداری از مفهوم هفت سین خود، یک کاغذ بزرگ و چند قلم رنگی مختلف برداشته و یک واژه یا تصویر اصلی را در مرکز آن یادداشت یا بچسبانید. سپس شبکه‌ای از گروه‌های مختلف را در اطراف این عنصر اصلی نقشه ذهنی خود به وجود آورید. برای توصیف ایده سفره هفت سین، از نقوش یا کلمات ساده استفاده کنید. به‌عنوان مثال، اهداف شما از چیدن سفره هفت سین (برخی

از مردم، لزوماً تنها به خود رسم آئینی هفت سین نمی‌اندیشند و عکاسی از آن، چشم و هم‌چشمی، رقابت و... را نیز مورد توجه قرار می‌دهند)، چیدمان، عناصر تزئینی، مخاطبان هدف (اقوام، دوستان و فالوئرهایی که سفره را خواهند دید)، واقعیت‌های کلیدی، اصطلاحات کلیدی، ژانر سفره، محل چیدن سفره، تجربه‌های مختلف سال‌های پیشین، از جمله این نقوش یا واژه‌های ساده هستند. این کار به شما کمک می‌کند تا شباهت‌ها و تفاوت‌های میان گروه‌ها را تشخیص دهید. نقشه ذهنی، خلاصه بحث یک جلسه طوفان مغزی برجسته و تجسم یافته‌های اصلی است.

گام بعدی، تبدیل نقشه اولیه (که اغلب کمی آشفته به نظر می‌رسد) به یک نمودار مفهومی است که «مفاهیم و ارتباطات گسترده‌تر ایجاد شده در نقشه ذهنی را اصلاح می‌کند و... با ایجاد جزئیات بیشتر برای ایجاد خوشه‌های ایده، ترسیم و برچسب‌گذاری می‌شود».

بدین ترتیب، در نهایت به یک یا چند ایده منسجم، خوش‌ساخت، برآمده از جمع خانواده و کاربردی دست می‌یابید که می‌توانند سفره هفت سین متمایز و معناداری را برایتان به وجود آورد. راستی! اگر کودکان دوست داشت عروسک محبوب خود را نیز در سفره هفت سین بگذارید، حتماً این کار را بکنید.

Carwan
Dourandich

*\Graphic Designer]

Instagram:
@Carvvan

LinkedIn:
/Carvvan

مدیر بولتن: پیام فروتن
طراح هنری: کاروان دوراندیش
حامی مالی: میلاد قلیچ

ORANGE ROOM

کلیه حقوق معنوی بولتن متعلق به پیام فروتن بوده و هرگونه کپی‌برداری و استفاده از مطالب آن منوط به کسب اجازه کتبی از وی می‌باشد.